

نفت و فن آوری روز؛ پای میلیاردها دلار ثروت ملی در میان است

رضا میرمحرابی، شرکت ملی نفت ایران |

وزیر نفت ۱۶ تیر ماه در گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه‌ی دو حاضر شد و در مورد موضوعات روز صنعت نفت سخن گفت. آنچه در ادامه می‌خوانید بخشی از سخنان زنگنه در این برنامه تلویزیونی است: «کنسون میانگین برداشت از لایه‌ی سروک میدان آزادگان جنوبی کمتر از ۶ درصد است؛ یعنی بیش از ۹۰ درصد نفت در آن مخزن باقی می‌ماند. چه کسی جواب این موضوع را به نسل‌های آینده می‌دهد؟ نفت همانجا می‌ماند و نمی‌توانیم آنرا برداشت کنیم. فن آوری در بخش بالادست نفت یعنی فراهم کردن امکان برداشت بیشتر نفت از ذخایر. اینکه ما فقط شعار بدهیم و بگوییم بلدی! بله؛ ما در این حد که برداشت می‌کنیم اکنون از عراق جلوتریم. ظرفیت تولید ایران در میداین نفتی غرب کارون به‌طور تقریبی ۳۰۰ هزار بشکه در روز است، اما در نگاهی درازمدت به فن آوری‌های نو نیاز داریم.»

او در ادامه می‌گوید: «عراقی‌ها از بهترین پیمانکاران آمریکایی و اروپایی استفاده می‌کنند و موظف نیستند با ما کار کنند. آنها برداشت می‌کنند و اگر ما دیر بجنبیم سهم ما را هم برداشت می‌کنند. در این باره دیگر برادری مطرح نیست؛ آنها کار خودشان را می‌کنند و به‌هیچ‌وجه جواب هم نمی‌دهند؛ زیرا سواره هستند. دنیا، دنیای موازنه‌ی قدرت است و خدا نکند آدم ضعیف شود.»

زنگنه در بخشی دیگر از این گفت‌وگو می‌گوید: «در مورد فاز-۱۱ پارس جنوبی دو موضوع مطرح است؛ نخست آنکه ۵ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار برای سرمایه‌گذاری فاز-۱۱ لازم است. افزون بر این ما توانایی فنی لازم برای حفظ فشار گاز مخزن را نداریم. هنوز یک مورد نیز در ایران و منطقه اجرا نشده که وقتی فشار گاز در مخزن کاسته می‌شود کاری کنیم تا فشار گاز در سر چاه نیافتد و بتوانیم تولید را با

همان مقدار (مثلاً روزانه ۲۸ میلیون مترمکعب) در یک فاز ادامه دهیم.»

اینها تنها بخش کوتاهی از گفت‌وگوی مفصل و پرتیتر وزیر نفت در برنامه‌ی تلویزیونی شبکه‌ی دو بود. این روزها که تحریم‌های بین‌المللی بیش از گذشته صنعت نفت را هدف گرفته متخصصان توانمند ایرانی با پشتیبانی دانش و تخصص، فرمان توسعه در نفت را به‌دست گرفته‌اند و حمایت از شرکت‌های داخلی می‌تواند آنها را به ادامه‌ی مسیر پر پیچ و خم توسعه در صنعت نفت دلگرم کند. اما در این مسیر بدون تردید نباید از دستیابی به فن آوری روز و دانش تخصصی برای سرعت بخشیدن به روند توسعه به‌خصوص در بخش بالادستی غافل شد.

در شرایط فعلی که کشورهای همسایه از میداین مشترک برداشت حداکثری دارند، متخصصان نفتی با تلاش و همت مثال‌زدنی در سال‌های اخیر به روند توسعه‌ی این میداین سرعت بخشیدند. اما در برخی موارد نیاز به فن آوری روز برای برداشت بیشتر از این میداین مشترک بیش از پیش مطرح می‌شود و وقتی پای میلیاردها دلار منافع و ثروت ملی به میان می‌آید باید احساس تکلیف بیشتری کرد و آنرا در رأس برنامه‌ها و امور قرار داد.

انتقال فن آوری به کشوری مانند ایران که در معرض تحریم‌ها قرار دارد نیز در شرایط سخت‌تری محقق می‌شود. شرکت‌های صاحب فن آوری به آسانی آنرا در اختیار دیگر کشورها قرار نمی‌دهند و از طرفی تحریم‌های بین‌المللی استفاده از فن آوری‌ها را با محدودیت‌هایی مواجه می‌سازد.

ایجاد ساختار و برنامه‌ریزی مناسب برای استفاده‌ی بهینه از ظرفیت‌های داخلی صنعت نفت باید در بخش‌هایی مانند تولید کالا و قطعات و همچنین توسعه‌ی فعالیت‌های دانش‌بنیان و ارتقاء سطح خدمات فنی رویکرد اصلی در صنعت نفت اتفاق بیافتد و در صحبت‌های وزیر نفت

این نکته نیز به میان آمد. زنگنه در این برنامه‌ی تلویزیونی گفت: «کاری که چند ماه است آغاز کرده‌ایم و من بسیار به آن امیدوارم حمایت ویژه از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان است. وزارت نفت تصمیم گرفته حدود ۱۷ هکتار زمین و ساختمان را در انبار نفت ری که قبل از این پژوهشگاه صنعت نفت بود، به استقرار استارت‌آپ‌های حوزه‌ی نفت اختصاص دهد که این کار به‌زودی انجام خواهد شد و موضوعی بسیار مهم برای آینده‌ی استارت‌آپ‌هاست و بنده معاون خود در امور مهندسی، پژوهش و فن آوری را به‌طور ویژه مأمور پیگیری این موضوع کرده‌ام. معاون امور مهندسی، پژوهش و فن آوری وزارت نفت هم انگیزه‌ی این کار را دارد و خود ایشان در ابتدا پیشنهاد را ارائه کرد. البته ابتدا پیشنهاد مناطق کوچک‌تر مثل فضاها ۵۰۰ یا ۱۰۰۰ متری مطرح شده بود اما به ذهن رسید که فضای ۱۷ هکتاری را در ری داریم و بیشتر هم می‌توانیم به این زمینه اختصاص دهیم که به‌نظر من این کار یک تحول را در کنار تهران ایجاد خواهد کرد. زنگنه از ایجاد تشکیلات و سازماندهی برای تحقق این هدف خبر می‌دهد و می‌گوید: «من نمی‌خواهم خیلی بزرگ‌نمایی کنم اما تحقق این هدف سبب دگرگونی حوزه‌ی نفت می‌شود. این منطقه در جای بسیار مناسبی نزدیک تهران واقع شده و ما برای آینده‌ی استارت‌آپ‌ها جدی هستیم و برای این کار قرار سرمایه‌گذاری گذاشته‌ایم، زیرا اقدام بسیار مهمی است. شرکت دانش‌بنیان تنها به اسم نیست و شرکتی که کالایی تولید می‌کند که جنس تولیدی‌اش دانش‌بنیان است نیز دانش‌بنیان به‌شمار می‌آید و فرقی ندارد. قراردادهایی که برای اقلام یادشده داریم کارهایی متعارف هستند اما به‌نظر من شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند کارهای زیادی انجام دهند.»